UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

noſtris, uidelicet abſoluendo tutorem ab adminiſtratione tutelæ, ſeruata ſolennitate ſupradicta, ipſe minor non poſſit petere, nec impetrare reſtõnem in integrum aduerſus talem renunciationem, ſeu abſolutionem, nec teneatur etiam tutor, facta abſolutione prædicta, & ſtatuti forma ſeruata, reliqua ipſi minori reſtituere. Quod tamē intelligerem, quando minor fuiſſet enormiter læſus, propter quam læſionē aliàs reſtõ dari ſolet iuxta not. in c. 1. de in integ. reſti. nam ſtãte hmõi ſtatuto, quod, ſeruata illius ſolēnitate, tollit reſtõnem propter enormē læſionē, minor non poſſet reſtõnē in integrū obtinere, ut per ſtatutum aliqd iuri cõi addi diceretur, iuribus uulgaribus, ſed ſi minor fuiſſet ex hmõi abſolutiõe, & renũciatione enormiſſimè læſus, quæ enormiſſima læſio dolū in ſe hēt nedum præſumptum, ſed etiam manifeſtū, ut uoluit Bar. in l. fi. ibiq; Alex. ff. de præto. ſtipula. & l. vnde, ff. pro ſocio, tunc arbitror reſtõnē non eſſe ipſi minori denegãdam, quia ſtatutū debet intelligi de enormi læſione tantū, & non de enormiſſima, nã † talis læſio ſemper in quacũq; diſpõne cenſetur eſſe excepta, ut minus dicat̄ p̄iudicare, etiã ſi iur̄m interueniſſet, ut pulchrè colligitur ex ijs, quæ uoluit Corn. in cõſi. 166. in col. antep. & pen. uol. 1. & idem uoluit Decius in cõſi. 203. & 216. & Sozi. & Moder. in auth. ſacr̄a puberum, C. ſi aduer. uend. probata ergo enormiſſima læſione per dictū Iulium abſq; dubio reſtõ contra dictã abſolutionē ſibi daretur, & non aliter. ¶ Circa aſſignationē fructuū dictæ poſſeſſionis, concludēdum eſt illam in ſe ualere, rõnibus præmiſſis, tum quia ſeruata fuit forma, & ſolennitas ſtatuti requiſita in obligatione, & alienatione bonorum à minore facta, tū etiam, quia † de iure rõne dotium aliquid ultra dotē à die moræ in recõpenſationē fructuū, & intereſſe deberi põt, c. ſalubriter de uſuris, & gl. in c. conqueſtus eo. tit. Si tamen aſſignatio fructuū ultra intereſſe facta fuiſſet, & ex ea Iulius fuiſſet enormiſſimè læſus, ut quia tot fructus annuatim percepiſſet, qui ultra tres partes ex quatuor intereſſe dotium exceſſiſſent, iuxta ea, quæ habetur per do. Anto. Ioan. de Imol. in ca. quintauallis, & in c. cū contingat de iureiur. & Bart. Imol. & Alex, in l. ſi ſocietatem, §. arbitrorū, ff. pro ſocio, & in l. ſi quis cum aliter, & in l. ſiquis arbitratu, ff. de uerb. obl. tunc dictus Iulius poſſet etiam nõ obſtãte iur̃o reſtitui ad tradita per Deciū & alios in dictis cõſilijs, iunctis ijs, quæ in prima difficultate dicta fuerunt. Intereſſe autem dotiū prædictarū poſt ſolutum matrimonium à die moræ conſideratur, & debetur, ſecũdum quod reperitur ſtatutum, & cautum in ſtatuto poſito ſub rubr. de dotibus reſti. in §. inſuper cū ſequen. quod intereſſe ſecūdum Cyn. in l. unica. §. exactio, C. de rei uxo. actio. etiam hodie de iure canonico à die moræ peti poteſt, ergo in terminis noſtris potuit hmõi relaxatio fructuū fieri in cõpenſationē uſurarū, ſeu intereſſe, & alimentorum, quæ hæres mariti defuncti mulieri præſtare tenetur, donec illi dotē reſtituerit, ut per Abb. & alios in d. c. ſalubriter, & in caſu noſtro etiã ut filius debuit matri non habēti aliūde, vnde ſe aleret, alimenta præſtare, l. ſi quis à liberis, §. 1. & ibi Bar. ff. de alen. & agnos. lib. & ſecūdum Lauren. de Rodul. in tract. ſuo de uſuris, quē fecit ſub cõmento, c. conſuluit de uſur. in q. 65. põt mulier poſt ſolutū matrimonium conuenire ex pacto de lucrando aliquid ultra ſortem, donec dos ſibi ſoluatur, nã illud dicetur ſibi pro inteſſe deberi, & hoc ſequitur Ioã. de Ana. in d. c. ſalubriter in 6. col. Sed ex mente ipſius, & Inno. & Io. And. ibi hoc uerum eſſe poſset, quando mulier fuiſſet ſolicita in repetendo dotem ſuam, quam facilè potuiſſet recuperare, ſi illam petijſſet, uel non haberet, unde ſe aleret, alioquin ſecus, quia tunc non poſſet mulier aliquid petere, nec conuenire de conſequendo aliquod lucrum rõne dotiū ſecūdum Inno. & Ioan. Andr. in d. c. ſalubriter, & facit id, quod uoluit Bar. in l. inſulam, §. uſuras, ff. ſolu. matri. inquiens, ꝙ mulieri, quæ paſſa eſt morã in dote ſibi reſtituenda, non debentur uſuræ, nec aliquid rõne intereſſe, ſeu alimētorum: & ideò ſi in caſu noſtro domina Thadea facilè potuiſſet dotes ſuas exigere, & repetere, uel haberet, unde ſe alere potuiſſet, vel ſuam pecuniam dotalem exactã ex manibus hr̄dum mariti potuiſſet facilè alicui mercatori ad partem honeſti lucri concedere, prout ipſa potuiſſet fratrib. ſuis mercatoribus optimis concedere, profectò tuta non eēt ſaltē in foro animæ paciſcendo de lucrando annuatim dictos fructus, & propterea melius faceret, ſi ſe ab hoc lucro abſtineret, q̃a in dubio ſemper tutior uia pro anima eſt eligēda, ut habetur in c. in ciuitate, ibiq; glo & Doct. extra de uſur. & fortè tutius pro anima ſua eēt, ſi id, quod perceptū fuit, ſaltē quod excederet debitū intereſſe, filio, & hæredi reſtitueret, quia nõ remittit̄ peccatū, niſi reſtituatur ablatū, c. cū. tu de uſuris. Ex prædictis itaque domini arbitri ſcire poſſunt, quid tàm pro ſalute animæ, quàm etiam pro iuſtitia miniſtranda facere debent. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Adminiſtrans quomodocunque bona aliena rationem ſuæ adminiſtrationis reddere tenetur, quicunque is ſit, & nu. 5. 6. & 7.*

2 *Papa etiam de geſtis per eum rationem ſuæ adminiſtrationis reddere tenetur, & in alio ſæculo durius, & ſeuerius iudicabitur, quam alius num. 4.*

3 *In Papa bona eccleſiæ alienante iuſta cauſa præſumitur, niſi contrarium probetur.*

5 *Pater, & Mater bona filij adminiſtrans rationē reddere tenetur, Idem in auia, & idem in fratre, qui etiam uiuente patre communia bona profectitia adminiſtrauit.*

6 *Procurator, negotiorum geſtor, tutor, curator, & ſocius rationem reddere tenetur,*

7 *Idem in protutore, ſiue falſo tutore, & curatore.*

8 *Ratio à quolibet adminiſtrante iterum à capite, & integraliter redditur, quando ſemel reddita perperam, & cum damno alterius reddita fuit.*

9 *Ad rationem reddendam contra quencunque adminiſtratorem quo remedio agatur.*

10 *Poſſeſſor intruſus, & uiolentus quo remedio de fructibus, & redditibus, & de bonis mobilibus cõueniatur, & rationē reddat.*

11 *Contra adminiſtrantem bona aliena, quicunque is ſit, quando iuretur in litem, & facta prius taxatione per iudicem ſtetur iuramento illius, cuius bona adminiſtrauit, & num. 14.*

12 *Tutor non conficiens inuentarium, & librum rationum, aut interpellatus illum non exhibens in dolo eſſe cenſetur, & contra eum in litem per adultum iuratur:*
Idem in quolibet alio bona alterius adminiſtrante, num. 14.

13 *Omittere id, quod ex officio quis facere tenetur, eſt dolus.*

15 *Tutor, ſeu alius adminiſtrator quid teneatur facere, aliàs teneatur ad inter. eſſe per iuramentum in litem æſtimandum, & declarandum*

16 *Inuaſor, & prę do cenſetur, qui proprio nomine poſſeſſionem rei alterius uacantem, & ad ſe non pertinentem occupauit, illamque reſtituere tenetur.*

17 *Et contra eum de rebus mobilibus, & intereſſe illius, cuius rem occupauit, in litem iuratur.*

18 *Iuramentum in litem contra quemlibet adminiſtratorem defertur pupillo facto puberi, & adulto etiam ſuper adminiſtratis, & geſtis tempore pupillaris ætatis, & nu. 20. 21. & 23.*

19 *Aduerſatiua natura quæ ſit.*

21 *Puplllus factus pubes quando de geſtis, & admiuiſtratis tempore ſuæ pupillaris ætatis iurare poſſit, & quando non.*

22 *Pupillus factus pubes poteſt de ijs, quæ uidit, & cognouit in pupillari ætate iurare, & teſtiſicari.*

23 *Pupillo quare in pupillari ętate iuramentum non deferatur.*

EPITOME.

Administrator quilibet etiã ſi bona aliena tãquam propria adminiſtrauerit, rõnem reddere tenet̃,& ſi doloſè in adminiſtratione ſe ingeſſit, non conficiendo,nec exhibendo librũ rõnũ,& rõnes reddere denegando,tenetur,quatenus contra eum in litem iuratum fuerit, & iuramẽtum pupillo facto maiori,& adulto etiam de adminiſtratis, & geſtis tẽpore pupillaris ætatis ad intereſſe declarandum contra illum defertur.

CONSILIVM CXXVIII.

Defvncto ab inteſtato Bartholomæo morbo epidymiæ, ſuperſtite Hieronymo eius filio infante, cùm quidam Frãciſcus propria auctoritate ingreſſus domũ habitationis dicti Bartholomæi, in qua plura bona ſupellectilia,& unum capitale artis Carpẽtariæ, aliæq; res diuerſæ reperiebantur,ex abruptò ſe intromiſiſſet, & intruſiſſet in adminiſtratione dictorũ bonorum,& capitalis uſq; ad annum uigeſimũ, uel circa,ætatis dicti Hieronymi, & nũc inter ipſos Franciſcum, & Hieronymũ ſit orta lis ſuper dicta adminiſtratione,quia pro parte Franciſci dicitur, ſe non teneri ad redditionẽ rõnis alicuius adminiſtrationis, ſed ipſum bona hmõi tanquã propria,& non tanquã aliena adminiſtraſſe, quæritur, an dictus Franciſcus teneatur reddere pręfato Hieronymo de geſtis per eum rõnem ſuæ uillicationis, & ipſo denegante illã reddere,ac reliqua reſtituere, an poſſit de iure dicto Hieronymo iur̃m in litem contra præfatum Franciſcum deferri: & abſque longa diſcuſſione determinando concludo primò Franciſcum teneri, & obligatum fore ad reddendam rõnem,& ad reſtõnem reliquorum,ſi conſtet, & probetur, ut præſuppoſitum fuit, ꝙ ipſe propria auctoritate ingreſſus fuerit, uel tãquam adminiſtrator, ſeu negociorum geſtor ſe in dictis bonis ingeſſerit, & illa adminiſtrauerit, quia
1 † omnis,ꝗ quõcũq; bona aliena adminiſtrat,tenetur ad reddendam rõnem ſuæ adminiſtrationis, ſiue ſit prælatus, ut in c.licèt Heli.de ſimon. & c. qualiter &
2 quando il 2.de accuſa.quinimmo † etiã Papa de geſtis per eum,rõnem ſuæ adminiſtrationis reddere tenetur per ea,quæ inferuntur per Archidi.poſt Hugo. in c.nõ liceat Papæ.12.q.2.& refert, ac ſequitur Abb. in c.cũ ueniſſent,in 4.col.de iudi.ubi dicũt, ꝙ Papa alienãs bona eccleſiæ ſine cauſa rõnabili, & honeſta, ut quia conſumat in turpes uſus, uel det conſanguineis,ut eos diuites faciat,uel ut eis palatia conſtruat, mortaliter peccat,arg.c. qui abſtulerit, & c.uidemus
3 12.q.2.† In dubio autem pro Papa præſumendũ eẽt, ꝙ iuſta cauſa id feciſſet, niſi contrarium probaretur, ut ſupra,argumento not.per glo.in c.non eſt, de uoto, & per legiſtas in l.fi.C.ſi contra ius,uel util.pub.& per Bal.in l.reſcripta,C.de preci.imper offer. ꝑ Cyn. l.præſcriptione,eod.tit.& per Inno. & alios in c. quæ in eccleſiarum,de conſtitut. Cauere enim debet Papa,ut ſit diligens paterfamilias,aliàs ueh animæ ſuæ,
4 quia † ſi non in hoc ſeculo,ſaltem in futuro rationẽ ſuæ uillicationis reddet, & durius,ac ſeuerius iudicabitur,quàm alius c.aliorum.9.q.3.cum ibi not.& habetur Lucæ c.12.ibi,quis putas eſt fidelis diſpẽſator, & prudens,quẽ conſtituit dominus ſupra familiam
5 ſuam, † Siue ſit pater, qui bona filij adminiſtrauerit, ſiue mater, ſiue auia, ad redditionem rationum tenẽtur ut uoluit Bald.in l.cùm oporteat,§.ſed cùm tacitas, C.de bon.quæ lib. ſiue ſit frater, qui etiam uiuente patre communi,bona profectitia adminiſtrauerit
6 Bal.in d.l.cũ oporteat,§.nõ aũt, †ſiue ſit ꝓcurator, l. ꝓcurator,ff.de libera. lega. ſiue ſit negotiorũ geſtor, ꝗa de omnibus,quæ ad eũ peruenerunt etiã iniuſta,& indebitè,rationem reddere, & reſ tuere tenetur,l.ſi autem,§. item ſi fundum & in l.2.ff.de neg.geſt.ſiue tutor,uel curator ficio,ff.de tute.& ratio.diſtrahen.ſiue ſit locu dam in prin.ff.de eden. & l.ſi ambo,ff. de co & habetur per Bar.Bald.Salice. & alios in l. fin.& l.actione, §.non nunquam, ff. pro ſocio, tam diu.C.eod.titu.Ang.in conſi.285.& gen quilibet,qui bona aliena adminiſtraſſe, & qu cũque tenuiſſe reperitur, tenetur reddere ra quod in ſe reſtitutionem reliquorum conti lunt Iaco.de Aren.Bar.Bald.& alij in d.§.offi Bar.inquit,quòd de alio adminiſtratore no preſsè cautum,ſed pro hoc poteſt induci tex. §.inter cætera,ff.de libera.lega.& l.ſi ita, ff.de miſſi. teſtamen.iuncta.l. cùm ſeruus, cum ſi
7 ff.de condit.& demon.& † ſiue ſit protutor, ſus tutor,aut curator, qui legibus de tutore, tore loquentibus ſubiacent, ad idem tenen l.1.iuncta,l. penul. & per totum,ff.de eo, qui & generaliter de quolibet alio adminiſtrato rationem reddere teneatur, probatur in te
8 l.1.cum ibi not. per glo.C.ubi de ratiocin.& tum ſocius, & alij ſupradicti rationem de ſtratis reddere tenentur, quòd etiam ſi ſe reddiderit,ſed non plenè,at perperam, & no alterius,illam iterum à capite,& integr dere tenetur, argumento, l.quoties,ff.qui gan.not in l.1.C.de erro.calcu.Ioan.Andr. na.& Domin. de San. Gemin. in c.1.de cle lib.6.Lap.Ioan.de Imol.& Cardin. in 8.q. 2.§ illi de religio.dom.Sozin.in conſi.159. in conſi. 90.uolumi.1. & Pau.de Caſtr.in co quare ex prædictis infertur, dictum Bartholo teneri,ac obligatum eſſe ad reddendam dicto nymo rationem adminiſtrationis.¶Sed dub
9 pereſt, †quo remedio contra denegantem tionem reddere agi poſſit: & equidem agen ex geſto, ſeu ex contractu,uel quaſi contra geſtus, & celebratus dicetur,nam contra tuto tur actione tutelæ, uel de rationibus diſtrahen ijs,quæ ſubrepta ſunt,contra curatorem au ne utili negotiorum geſtorum,l.1.§.officio negotijs diſtrahendis,& l.2.in fin.& per glo ff.de tutel.& ratio.diſtrahen.contra protuto contra eum,qui pro curatore ſe geſſit,actio telæ,ſeu negotiorum geſtorum,ut per glo. de tute.& ratio.diſtra.& in l.1.& per totum, qui protut. contra procuratorem actione contra negotiorum geſtorum actione neg geſtorum,ut in iuribus præallegatis, & cõtra actione pro ſocio, & ſic de ſingulis iuxta ea,
10 benter in locis præallegatis,& † intruſus, ac tus poſſeſſor tenetur de fructibus, & redditi bonis mobilibus per interdictum vnde ui, ne ad exhibendum, uel actione ui bonorum rum ſecundum quod habetur in l.1.§.ſi fund ſequentibus & in §.non ſolum,ff.de ui,& ui ar officio iudicis ſecundum quod colligitur ex
11 habentur per Bald. in d.l.1.§.officio.¶An aute eo, quòd dictus Franciſcus rationes non fecit, ctus non exhibet, uel eas reddere denegat, Hi mus contra eum poſſit in litem iurare, & ſtan iuramento ſuo prius taxatione per iudicem xta l. uideamus, §. iurare.cum ſequenti.ff.de iuran. & in capi. fina. quod met. cau. & in l. ſi do, C. unde ui, concludendum eſt, quòd ſi
12 niam † aut tutor adminiſtrauit, & nulli d quòd ſi non confecit librum rationum, in qu

reant, & deſcripta ſint hinc inde data, & accepta, uel
ſi confecit, & interpellatus non exhibet, in dolo fuiſ-
ſe, & eſſe cenſetur, & ideò contra eum per adultum
iuratur in litem, ut in d.l.1.§.officio cũ gl.l.tutor q re
pertorium in prin.ff.de admi.tuto.& l.1.& pen.C. de
in lit.iuran. nam † omittere id, quod ex officio quis
facere tenetur, eſt dolus, l.dolus, ff.mãda. c. cũ ęterni
de re iud.in 6.& d.l.tutor qui repertorium in 1.reſpõ.
Ergo † ille tutor, qui omiſit inuẽtarium facere, ſeu li
brum rationum conficere dicitur eſſe in dolo, ut ibi,
& ideò contra eum agi poteſt ad intereſſe declaran-
dum per iuramentum in litem, ad tradita per glo. &
Bar.in d.§.officio, & in d.l.tutor qui repertorium cũ
ſimil.& facit l.ſi tutor, & l.pen.ff.de in lit.iuran. & ha
betur per Pet.de Anchar.in conſi. 317. In cauſa, quæ
uertitur, & idem, quod dicitur in tutore, habet locũ
in protutore, & in eo, qui pro curatore ſe geſſit, & in
quolibet alio, qui bona alterius adminiſtrauit, ut te-
neantur rationes conficere, & confectas exhibere, ac
rationem ſuæ adminiſtrationis reddere, alioquin te-
nentur ad intereſſe æſtimandum per iuramentum in
litem, ut in terminis habetur per Bar.in d.§.officio, &
eſt bonus tex.in d.l.tutor, qui repertoriũ, & ita in in-
diuiduo concludit Deci.in conſi.192.qui allegat Bar.
in d.§.officio, & in conſi.149.& 150. poſt Anch.in d.
conſi.317. Præterea † tutor, ſeu alius adminiſtrator
tenetur pecuniam pupilli in emptionem prædiorum
conuertere, uel illam ad honeſtum lucrum ponere,
item redditus bonorum in libro rationũ deſcribere,
alioquin eſt in dolo, & in ea condõne, ut in id tenea-
tur, quod pupilli intereſt, quod ex iureiurando in litẽ
æſtimatur, ut not. uoluit Roma.in ſuo ſingul. 178. ſe-
cundũ numerum meum incip. Iure hodierno ꝑ text.
in d.l.tutor qui repertorium in §.1.iuncto, §. ſi poſt,
& per not. per Bar.in l.diuus, ff.ad l.Falcid.cum ſi.ibi
per Alex.allegatis: & ideò dicit Deci.in d.conſi.ꝙ ca
ſu, quo adminiſtrator bonorum pupilli, uel adulti ex
abruptò adminiſtrauerit, dicitur eſſe in dolo, & tene-
tur, ut ſupra ad intereſſe, in quantum adultus iuraue-
rit in litem, quod iurm̃ nõ cogitur, ſed ſponte ſubire
põt, ut in d.l.tutor, qui repertoriũ, & in d.§.officio cũ
ſi.iuncta l.2.C.de in lit.iurã.l.uideamus, §. adoleſcẽs,
& l.ſi tutor, ff.de in lit.iuran. Rurſus † prædictus Fran
ciſcus, qui ſe immiſit, & ingeſſit in dictis bonis non
alieno nomine, ſed proprio, occupando, & uſurpan-
do poſſeſſionem uacantem alterius, & ad ſe non per
tinẽtem, & ſic néc ut tutor, nec ut curator, nec ut ne-
gotiorum geſtor, nec alio adminiſtratorio nomine
dicti Hieronymi, cẽſetur inuaſor, & ut prædo poſſeſ-
ſionem reſtituere tenetur, quia ridiculum eſt dicere,
ꝙ quis ignoranter rem alienam quaſi propriã occu-
pauerit, cũ oẽs ſcire debeant, illud, quod ſuũ non eſt,
ad alios modis omnibus pertinere, l.fi.C unde ui. Sed
† contra inuaſorem, & prædonem, ſeu alienarũ rerũ
occupatorem de rebus mobilibus, & de eo, quod in-
tereſt illius, cuius bona fuerunt occupata, iuratur in
litem, taxatione prius per iudicem facta, ut eſt tex.in
d.c.fi.quod met.cau. & l.ſi quando, C. unde ui, ergo
in terminis noſtris Hieronymus factus adultus con-
tra dictum Frãciſcũ, qui ſe in dictis bonis auctoritate
propria intruſit, & bona prædicta occupauit, poterit
in litem iurare prius taxatione per iudicẽ facta, & ita
uidetur in his terminis eſſe de mente Pet.de Ancha.
in d.cõſ.317.in 2.col.allegãdo, d.c.fi.& d.l.ſi quando
ad probãdũ, ꝙ cõtra eũ, qui ſordide eſt in adminiſtra
tione uerſatus, nullũ conficiẽdo, nec exhibẽdo librũ
rõnũ, ſed bona aliena auctoritate propria, & nomine
proprio, & nõ alieno adminiſtrãdo, iuratur in litẽ, &
is catenus tenetur, quatenus contra eũ in litẽ iuratũ
fuerit. ¶ Nec ꝑdictis aduerſatur, ꝙ Hieronymo facto
adulto iuramẽtum in litem non eſt deferendũ de eo,
quod Franciſcus in illius pupillari ætate geſſit, nec
de bonis mobilibus, quæ Franciſcus habuit eo tẽpo-
re, quo Hieronymus erat impubes, qm̃ cum illa ætas
ignoret, quicquid uidet, l.pupillus, ff.de acq.hæred.l.
qui iuraſſe in prin.ff.de iureiurã.l.fi.in fin.ff.rẽ pupil.
ſal.fore, & l.pupillus, ff.de reg.iur.cũ.ſi.ipſi Hierony-
mo de his non poteſt iuramentũ in litẽ deferri, ne an
ceps periuriũ ſubire cogatur, arg.l.uideamus in prin.
ff.de in lit.iur.l.fi.§.quod obſeruari, C. de iureiuran.
prop.calum. Quia reſpondetur primò, ꝙ obiectio cõ
18 cludit in perſona pupilli, † nos uerò loqmur de adul
to, & iam facto adoleſcente, qui aduerſus illũ, qui ad-
miniſtrauit eius bona tp̃e, quo in pupillari ætate con
ſtitutus erat, admittitur ad iurãdum in litẽ, quãuis iu-
ramẽtum illud ſubire nõ cogatur, ut eſt tex.in d.l.vi-
deamus in princi.à cõtrario, quod argm̃ in terminis
noſtris gl.ibi in uer.impubes admittit, & ſic pupillus
pubes effectus ad iurandũ admittetur ſm̃ glo.prædi-
ctã, & probatur in d.l.uideamus, §. adoleſcẽtes uerò
qui tex.uenit aduerſatiuè ꝑcedentibus, retentis tñ ijſ-
dẽ terminis præcedentibus, & ꝯñr qñ etiã ageretur
contra eũ, qui ut tutor bona pupilli adminiſtrauit, nã
19 † de natura aduerſatiuæ eſt aduerſari retentis termi-
nis præcedẽtibus, §. itẽ lapilli inſtit.de rerum diuiſ.l.
Seiæ.§.Caio, ff.de fundo inſtruc.Sozi.l.1.§.1.in 2.col.
ff.de acq.poſſ.per no.à Bal.in l.oẽs populi.ff. de iuſti.
& iure, & hẽtur per Bar.in l.in repetendis in fi.uer. ff.
de lega.1.c.at ſi clerici, §.de adulteriis, & ibi Deci.ex
tra de iudi. Termini aũt præcedentes in d.l.uideamus
ſunt, ſiue agatur contra curatorẽ de eo, quod geſſit ꝑ
adulto tp̃e pubertatis, ſiue agatur cõtra tutorẽ de eo,
quod tp̃e pupillaris ætatis geſſit, ut ibi in princi.ergo
20 &c. & † ꝙ pupillus quondã factus pubes poſſit in litẽ
iurare contra eũ, qui eius bona adminiſtrauit tẽpore
pupillaris ætatis ultra tex.in d.l.uideamus, qui gñali-
ter, & ſimpliciter loquitur, probatur in d.l.tutor, qui
repertorium in prin.ubi hoc præſupponunt Barto. &
alij, & clarius in d.l.1.§.officio, & Pet.de Ancha.in d.
conſ.317.& Deci.in d.conſ.192. & probatur etiã in l.
1.C.de in lit.iuran.cũ gl.ibi in uer.quondam, & in l.
alio iure eo. ti. Nec obſtat, ꝙ pupillus factus pubes iu
rare non põt, ne anceps periuriũ ſubeat, d.l.uideam⁹,
21 quia reſponderi põt, † hoc procedere, quãdo nõ eẽt
informatus de bonis, quæ habuit, & de geſtis, ac ad-
miniſtratis tp̃e ſuæ pupillari ætatis, alioquin ſecus, nã
ſi de prædictis ſit informatus, poterit in litẽ iurare, ue
22 luti iura prædicta, & Doc.allegati admittunt, qm̃ † pu
pillus factus pubes põt teſtificari, & ꝯñr iurare de ijs,
quæ uidit, & cognouit in pupillari ætate, ut eſt gl.no.
in l.3.§.lege Iulia in uer.impuberes, ff. de teſti. & ibi
Doc.& Alex.poſt Bar.gl.in §.teſtes inſti.de teſta.iun
cta.l.iuriſiurandi cum ſimilibus. C. de teſtibus. Præ-
23 terea † in odium contumacis, & nolentis rationes
reddere, nec exhibere, permittitur pupillo facto pu-
beri iurare in litem ad taxandum intereſſe non exhi
bitionis, ut in l. ſi tutor, ubi caſus, ff. de in lit. iuran.
qui text. pariter probat adultum contra quondam
tutorem poſſe ob non exhibitionem iurare in li-
tem de iis, quæ tutor tempore tutelæ de bonis pu-
pilli habuit. Fruſtra ergo dubitandum eſt, an pupil-
lus effectus maior poſſit iurare, quia non ſemper
uerum eſt, prout contingit in cæteris, quòd anceps
periurium ſubire diceretur, ut in iuribus præallega-
tis, quamuis quoad iuramentum calumniæ aliter
dicendum eſſet, ut in l. final. §. quod obſeruari. C.
de iureiurando prop. calumn. quia tutor, uel cura-
tor iurat tanquam melius informatus, non autem
pupillus, nec adultus, niſi adultus eſſet de nego-
tio, & cauſa informatus, ut ibi per gloſſam, &

Scri-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

24 Scriben.† pupillus uerò, dum eſt in pupillari ætate, non iurat, nec ei eſt iuramētum in litem deferendũ, non ex eo, ꝙ anceps periuriũ ſubire poſſet, ſed quia talis ætas, donec durat, neſcit diſcernere, & ſic ignorat, & ideò ipſe periurium incurrere, & committere non poteſt, l. qui iuraſſe in prin. ff. de iureiur. finita autem pupillari ætate, & iam factus pubes poteſt ſcire, & diſcernere ea, quæ in ætate impubere uidit, & cognouit, ut ex prædictis apertiſſimè conſtat. ex quibus omnibus eſt omnino concludendum dicto Hieronymo contra præfatum Franciſcum inuaſorem, & occupatorem bonorum ipſius, ac nolentem adminiſtrationis rationem reddere iuramentum in litem ſecũdum ſupradicta eſſe deferendum. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Dos apud illum eſſe debet, qui ſubſtinet onera matrimonij.*
2 *Filio in poteſtate patris conſtituto ſeorſum à patre unà cum uxore cum uoluntate patris, uel ex iuſta cauſa habitanti pater dotem reſtituere non tenetur, ſed ſolùm arbitrio boni uiri alimenta, et alia onera matrimonij prꝫſtare: & quid ſi abſq; uoluntate patris, uel ſine iuſta cauſa ſeorſum habitaret, nu. 4.*
3 *Aduentitiorum bonorum filij adminiſtratio ad patrem pertinet, quæ poſt illius mortem in filium transfertur.*
5 *Fructus dotis à marito percepti poſt expulſam uxorem ſunt reſtituendi.*
6 *Dotis contractus eſt ultro, citroq́; obligatorius, et in eo ſtatim quo unus ex contrahentibus pro parte ſua impleuit, conſtituit alterum in mora, & poteſt contra eum agere, ut pro illius parte adimpleat.*
7 *Et in eo debitor dotis ratione moræ tenetur ad fructus, & intereſſe, etiam abſque alia interpellatione, nu. 11.*
8 *Actio competens ex promiſſione dotis cenſetur bonꝫ fidei.*
9 *Fructus, & uſurꝫ loco intereſſe ueniunt in contractibus bonꝫ fidei.*
10 *Fructus dotis, ſeu alimenta debentur illi, qui onera matrimonij ſubſtinuit.*

E P I T O M E.

Pater dotem filio in poteſtate conſtituto ſine eius uoluntate, & iuſta cauſa unà cũ uxore ſeorſum ab illo habitanti dotem reſtituere nõ tenetur, immo nec alimenta, nec alia onera matrimonii præſtare, & illa præſtita repetere poteſt, & ſi alimēta præſtet, oneraq́; matrimonii ſubſtineat, põt reſiduum dotis promiſſæ nondum ſolutæ unà cum fructibus, & alimentis illius à die moræ petere, & exigere, non obſtante eo, quod filius unà cum uxore ſeorſum, ut ſupra, ab ipſo habitet.

CONSILIVM CXXIX.

Reqvisitvs de ſola ſubſcriptione ſuper dubiis in themate propoſitis, paucis utar. Et quoad primum, utrum do. Ioan. antonius, qui partem dotis Illuſtri domino Ioanni Franciſco Comiti pitigliani ſoluit, poſſit pro parte domini Nicolai, & dominæ Liuiꝫ coniugum dotem ſolutam à dicto Comite Pitigliani repere, unà cum aliis Excellentiſſimis aduocatis conclu-
1 do, non poſſe, quia † dos apud illum eſſe debet, qui onera matrimonii ſubſtinet, l. ſi is. qui, §. 1. ff. de iure dot. l. ſi filia, §. hoc amplius, & l. ſi maritus, ff. famil. herciſ. & l. actione, §. ſi ff. pro ſocio. Sed dictus illuſtris Comes effectualiter ſubſtinet onera matrimonii, quia ob hanc cauſam aſſignauit do. Nicolao eius filio, & marito dominæ Liuiæ partem fructuũ, & redditũum ſui ſtatus, quos dominus Nicolaus recepit,
2 ut præſupponitur, ergo &c. Præterea † ipſe Comes obtulit ſe paratum ultra fructus, & redditus aſſignatos, quatenus non ſufficerent, dare, & conſignare illud plus, quod arbitrio boni uiri ad onera matrimo-
nii ſupportanda ſufficeret, ergo pro parte
Nicolai eius filii in poteſtate patria conſtitu
ta Comiti non poteſt ab eo repeti, cum ill
unà cum eius marito diuerterit ex domo ſo
uoluntate ipſius, & abſq; iuſta cauſa per ea, q
cõiter, & in terminis uolunt, ut refert Alex. i
dotem, §. tranſgrediatur col. 4. ff. ſolu. matri.
Roma. ibi etiam ſi filius unà cum uxore de u
patris, uel ex iuſta cauſa ſeorſum habitaret, p
in poteſtate non teneretur dotem reſtituere, ſ
arbitrio boni uiri alimenta, & alia onera ma
3 præſtare, & ſubſtinere, quia † cũ dos data pa
aduentitia, ut in l. 1. cũ ſequen. C. de bon. qu
adminiſtratio de iure ad patrem ſpectare deb
dictis iuribus: neq; huic rõni benè reſpond
in d. §. tranſgrediamur, qm̃ poſt mortē patris h
eius nõ adminiſtrant aduentitia filij, ſed adm
tio in filium transfertur, ut in l. cũ oportet, ib
C. de bon. quæ lib. ergo non eſt uerum, ꝙ ex r
mani hæredes patris poſſint reſtitutionem d
negare, quamuis offerrent ſe uelle alimenta
4 re. ¶ Vtrum autem † in caſu occurrenti po
parte do. Ioannisantonii, ſeu do. Nicolai, &
Liuiæ coniugum peti alimenta, & alia one
monii, concludendum eſt ea peti non poſſ
mis quia præfata domina Liuia unà cũ do.
eius marito ex domo ſoceri, in qua alimen
bat, abſq; uolũtate ſoceri, & iuſta cã receſſ
ex traditis per Doc. in d. §. tranſgrediamur
Alex. & in ſpecie per Iaco. de Are. Cyn. & S
quod in uxorē, C. de nego. geſt. & not. gl. in
caſti, ibiq́; Scrib. de diuor. Spec. in tit. de ſpo
uer. 2. & Doc. in l. ſi cũ dotē, §. ſin aũt in ſæui
ſol. mat. & not. Bar. in ſuo tract. de alimen. ad
libertis, quos, §. 1. ff. de alimen. & ciba. lega. &
conſi. 26. uol. 6. ex quibus infertur licitũ eē Ill
mino Comiti reuocare aſſignationē fructuũ
dituũ factã ipſi do. Nicolao pro alimētis, & al
ribus, ac neceſſitatibus ipſorũ coniugũ, nã ſi
ctus aſſignauit ob hãc cãm alimentorũ, & o
trimonii, & ſumus in caſu, in quo Comes ill
non tenetur, ut ſupra dictũ eſt, ergo poterit
ſignationem reuocare, imo poterit illos fr
redditus repetere, quos do. Nicolaus recepi
re, quo ipſi coniuges ſteterunt à dicto Com
ti per ea, quæ uoluit Bal. in rubr. C. de priui
5 col. ubi inquit, † ꝙ ſi maritus non ſubijt on
monij, tenetur fructus dotis reſtituere, quo
uxore recepit, ergo idē vr̃ dicēdum in caſu
quo Comes propter iniuſtũ receſſũ filii, &
alimēta p̃ſtita non tenebatur. ¶ Vtrũ aũt Ill
Comes poſſit petere reſiduũ dotis promiſſ
ſtrumento dotis continetur, & cogere do. I
Antoniũ ad illud ſoluendum, abſq; dubio p
dũ eſt, quia promiſſio, de qua in dicto inſtr
6 proca, ac etiam quia † ꝯctus dotis eſt ultro, c
obligatorios, ergo ſi unus ex ꝯhentibus pro
adimpleuit, conſtituit alterũ in mora, ut c
agere poſſit, ꝙ pro eius parte adimpleat, l. Iu
offerri, ff. de actio. emp. iuncta, l. ex promiſſi
actio. & obli. l. quæro, §. inter locatorē cũ ib
cati. l. curabit, ff. de actio. emp. & d. l. Iulianus
dito, ſed dictus do. Comes pro parte ſua ad
ga curauit, ꝙ eius filius deſpõſaret ꝑ uerba de
tã do. Liuiã, illãq; domum ſuã traduceret, &
quo do. Liuia ſecũ habitauit, ei alimenta cõ
& neceſſaria p̃ſtitit, ac etiã poſt iniuſtũ rec
dictis alimentis prouidit, ut ſupra, aſſignãdo
& redditus p̃dictos cũ oblatione de p̃ſtãdo
quaten⁹ eēt neceſſariũ arbirrio boni uiri, erg